

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-80>

УДК 331.5

МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

YOUTH UNEMPLOYMENT: GLOBAL TRENDS AND IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT

Атаманюк Руслан Федорович

кандидат економічних наук, доцент, докторант,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7506-6293>

Atamaniuk Ruslan

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Стаття присвячена дослідженню проблем молодіжного безробіття. Встановлено, що кризові процеси в економіці та негативна динаміка ВВП впливають на сферу зайнятості, спричиняючи зростання безробіття в усьому світі. Доведено, що молодіжне безробіття зростає більш високими темпами та має негативні соціально-психологічні наслідки для молодих людей. Визначені певні регіональні особливості молодіжного безробіття в контексті економічної ситуації в регіонах та субрегіонах, серед яких: низький рівень освіти, яка не відповідає потребам часу, великий прошарок молоді, яка не працює та не навчається тощо. Зазначено, що найбільш серйозні проблеми молодіжне безробіття має для низки країн Азії та Африки, що спричиняє зростання еміграції та підвищення соціально-політичної напруги. Доведено, що в контексті глобальних соціальних трансформацій та нових геополітичних викликів, проблема молодіжного безробіття набуває особливої актуальності, розв'язання якої сприятиме зниженню соціальної напруженості в суспільстві.

Ключові слова: економічний розвиток, економічне зростання, безробіття, молодіжне безробіття, ВВП.

The problem of unemployment is of particular relevance against the background of global social transformations taking place in the world. The problem of youth unemployment is typical for both developed and developing countries. However, if the former have the resources to increase youth employment, the latter are deprived of the possibility of providing state support and cannot offer young people quality education, which is the key to competitiveness in the modern world. Unconditional, although not obvious, is the determining influence of youth unemployment on the economic development of countries. Young people as an active and able-bodied part of society should be the basis of productive potential, but, instead, find themselves in a situation of uncertainty, which leads to frustration and alienation from labor. The study found that the crisis processes in the economy and the negative dynamics of GDP affect the sphere of employment, causing an increase in unemployment worldwide. It is proved that youth unemployment is growing at a higher rate and has negative socio-psychological consequences for young people. Certain regional peculiarities of youth unemployment in the context of the economic situation in the regions and subregions are defined, among which: low level of education that does not meet the needs of the time, a large stratum of young people who do not work and do not study, etc. It is noted that the most serious problems of young unemployment is for a number of countries in Asia and Africa, which leads to an increase in emigration and an increase in socio-political tension. It is proved that in the context of global social transformations and new geopolitical challenges, the problem of youth unemployment is of particular relevance, the solution of which will help to reduce social tension in the society.

Keywords: economic development, economic growth, unemployment, youth unemployment, GDP.

Постановка проблеми. У сучасному світі економічний розвиток держав характеризується низкою чинників: рівнем ВВП, інфляційними процесами, обсягом експорту, конвертацією національної валюти тощо. Серед цих характеристик важливу роль грає показник

безробіття, який демонструє ступень включення трудових ресурсів країни в економічні процеси. Високий рівень безробіття гальмує зростання виробництва валового національного продукту як основи життєдіяльності суспільства.

Проблематика безробіття є глобальним викликом сучасності як для багатонаселених країн глобального Півдня, так і для розвинених країн глобальної Півночі. За даними Міжнародної організації праці [1] в світі нараховується понад 430 млн безробітних. Особливо небезпечним є безробіття молоді, яка має виступати двигуном соціально-економічних змін, натомість, набагато частіше стає джерелом соціальної напруги через неможливість мати гідний рівень життя та реалізувати власний соціальний потенціал.

Для України проблема молодіжного безробіття має велике значення в контексті воєнних дій та нестабільної соціально-економічної ситуації. За даними Держстату, станом на початок 2022 р. в Україні кількість безробітних складала 1,7 млн осіб, тобто 9,9% працездатного населення. Серед молоді цей показник був в два рази вищий – 19,1% [2].

Відповідно, вивчення світових тенденцій та трендів сприятиме формуванню чіткої державної стратегії інкорпорації молоді в економічний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Оскільки проблема безробіття має комплексний вплив на суспільство, вона є предметом дослідження науковців різного фаху – економістів, соціологів, політологів. Соціально-політичні причини та наслідки безробіття розглянуті в працях М. Вебера, Р. Мертона, Т. Парсонса, Н. Слезера. Складова безробіття в контексті економічного розвитку знаходить відображення в роботах А. Сміта, Дж. М. Кейнса, Й. Шумптера, Д. Рікардо, М. Фрідмена, У. Бека, молодіжного безробіття – Р. Алткінсона, Р. Фергюссона. Особливості впливу молодіжного безробіття на соціально-політичні та економічні процеси в різних регіонах та країнах проаналізовані в роботах А. Алавада, Д. Ліотті, А. Факіха, А. Аделаджа, З. Хасана, О. Валенте тощо.

Серед українських вчених зазначену проблематику досліджували А. Вольська, Д. Горбач, Ж. Дерій, Н. Науменко, М. Нечипоренко, І. Піголенко, С. Приказка, А. Ревко, О. Севрук та інші. Молодіжну складову безробіття досліджувала Е. Прушківська, Н. Стасюк, Т. Харчук, М. Дворнік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій згаданих авторів дозволяє дійти висновку про те, що переважна більшість дослідників концентрує наукову увагу на загальних аспектах проблеми молодіжного безробіття, не пов'язуючи її напряму з економічним зростанням або концентрується на специфіці впливу

безробіття молоді на економіку окремих регіонів. Це вимагає проведення комплексного та системного дослідження, яке дозволить не тільки проаналізувати взаємозв'язок та взаємовплив молодіжного безробіття на економічне зростання, але й визначити певні світові та регіональні тренди.

Мета та цілі статті – проаналізувати вплив молодіжного безробіття на економічний розвиток держав, визначивши світові та регіональні тренди. Досягнення цієї мети вимагає розв'язання низки дослідницьких завдань, а саме: виявлення основних чинників впливу молодіжного безробіття на показники економічного зростання; визначення ключових тенденцій молодіжного безробіття в XXI ст.; виокремлення специфіки молодіжного безробіття в різних регіонах світу в контексті його впливу на економічний розвиток.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою складовою будь-якого дослідження є визначення понятійного апарату. В даному дослідженні ключовими термінами є: економічний розвиток та безробіття. Класична економічна наука визначає головною передумовою економічного розвитку економічне зростання як збільшення виробництва та споживання. За словами Й. Шумптера, в суспільстві, що переживає економічне зростання відбувається циркуляризація грошових та товарних потоків, коли вони рухаються назустріч один одному [3, с. 121]. Водночас, економічний розвиток вимагає інновацій – запровадження нових технологій, виникнення нових галузей, що змінює структуру економіки: старі галузі поступають місцем новим, які вимагають нових професійних кадрів. Економічний розвиток не є поступальним – часто він йде стрибками, які супроводжуються періодами розквіту та депресії.

На думку С. Приказки, більшість моделей росту базуються на тому, що збільшення реального обсягу виробництва відбувається, насамперед, під впливом росту основних факторів виробництва праці і капіталу [4, с. 22]. Але, якщо чинник капіталу може бути скорегований інвестиційною політикою, то ринок праці слабо піддається зовнішньому впливу та вимагає більше часу на відновлення після кризи. Отже, економічне зростання є важливою передумовою економічного розвитку, яке дозволяє подолати бідність та підвищити рівень соціально-економічного добробуту населення [5, с. 52–54].

Безробіття, за словами англійського економіста Дж. Кейнса, є соціально-економічним

явищем, яке виникає внаслідок деформації ринку праці, коли пропозиція робочої сили є менше, ніж попит на неї [6, с. 227–229]. На думку теоретиків технологічної концепції, безробіття в сучасному світі пов'язано зі здобутками науково-технічного прогресу, які призвели до технічних змін у виробництві, підвищенні його ефективності та, відповідно, зменшенні потреб в людській праці [7, с. 143].

Відповідно, безробіття – це соціально-економічне явище, наявність у суспільстві частини економічно активного, працездатного населення, що певний час шукає, але не може знайти роботу, яку бажає і здатне виконувати [8, с. 143].

Серйозною проблемою для економічного розвитку держав виступає молодіжне безробіття. Взагалі, молодь вважається однією з найбільш вразливих категорій населення через низьку резистентність до шоків, менший рівень професіоналізму та схильність до агресії або фрустрації через відчуження від праці. Традиційно в світі рівень безробіття молоді є вищим, ніж серед інших категорій населення, тому у кризові періоди він зростає ще більше. Це обумовлено як зниженням загальної кількості пропозицій на ринку праці, так і небажанням роботодавців брати на роботу молодих людей, надаючи перевагу більш досвідченим працівникам.

Протягом першої декади XXI ст. рівень участі молоді у загальному складі робочої сили зменшився з 52,9 до 48,7% [9]. Через загальне зростання молодого населення кількість зайнятих молодих людей зростає на 16 млн осіб – до 516 млн, але оскільки темпи зростання населення перевищували темпи зростання зайнятості, то частка зайнятої молоді серед молоді загалом знижується з 46 до 42,6% [10, с. 20].

Фінансово-економічна криза 2008–2009 рр. спричинила зростання загального безробіття, і особливо серед молоді – до 14,3% в 2010 р. Однак цей показник був нерівномірним для різних регіонів та коливався від 10% в Східній Азії до 22,7% в ЄС та 23% – в арабських країнах. Протягом 2011–2019 рр. спостерігається суттєве зниження молодіжного безробіття в країнах Північної Америки (з 18 до 9%) та європейських країнах – на 4,65% в ЄС та на 3% в інших країнах Європи. Натомість в низці регіонів спостерігається зростання рівня безробіття серед молоді: в Латинській Америці – на 2,7%, арабських країнах – на 4,3%, країнах Південної Азії – на 6,9% [11].

Пандемія COVID-19 спровокувала нові кризові явища та чергове зростання безробіття в світі до 18,4% (від 11,3% в Східній Азії до 22,6% в Південній Азії та 28,3% в арабських країнах). Зазначимо, що в країнах ЄС не

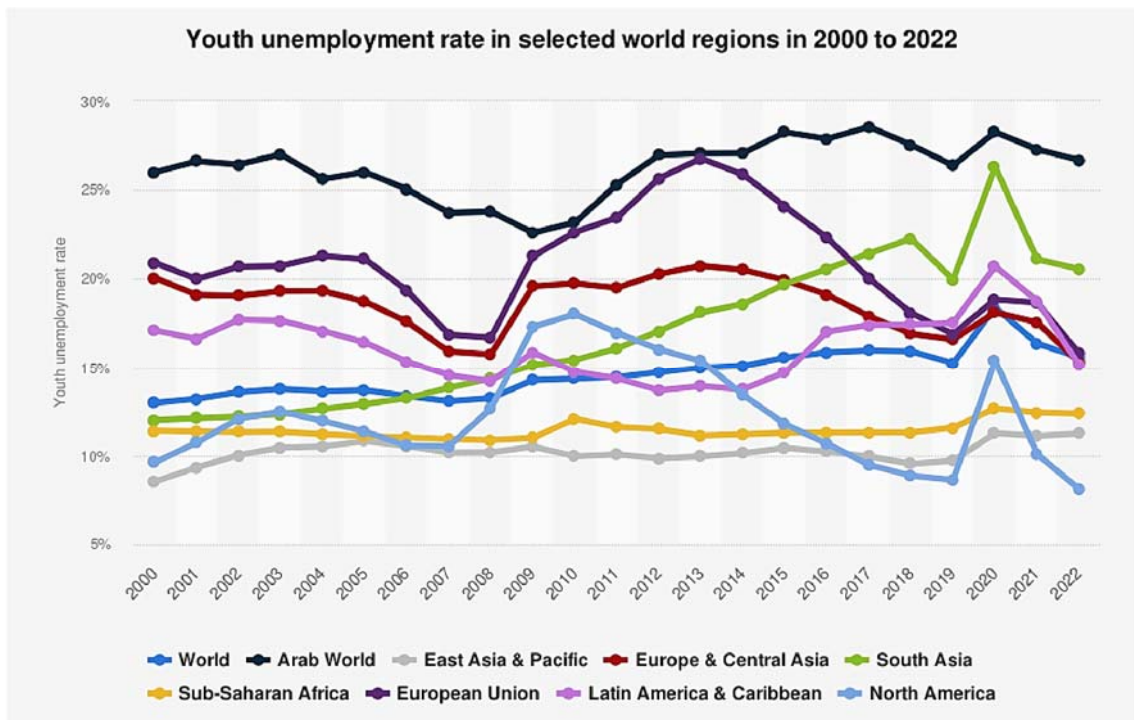

Рис. 1. Рівень молодіжного безробіття в світі та по регіонам у 2000–2022 рр., у %

Джерело: Statista

відбулося суттєвого зростання безробіття серед молоді (на 1%) на відміну від Північної Америки, де молодіжне безробіття зростає майже в 2 рази. Але вже наступного, 2021 р., ситуація суттєво покращується – світовий рівень безробіття серед молоді знижується до 15,6% (на 2,8%), тобто до рівня 2019 р. [11; 1]. Позитивні зміни охоплюють всі регіони світу, але темпи зниження безробіття відрізняються: найбільшими вони є в країнах Північної Америки, де безробіття серед молоді знизилось майже вдвічі, та в країнах Південної Азії (на 6%); найменшими, відповідно, в країнах Східної Азії (на 0,07) та арабських країнах (1,62%).

Отже, для більшості країн світу подолання наслідків молодіжного безробіття через фінансову кризу затягнулось на багато років. Найбільш успішною в цьому напрямку була політика північноамериканських країн та ЄС. Водночас, в країнах арабського світу та Південної Азії він досі перевищує 20% (тобто п'ята частина молоді в цих регіонах немає роботи).

Нові геополітичні виклики 2022 р. (російсько-українська війна, загроза зіткнення між США та Китаєм) сповільнюють світові темпи економічного зростання з 3,4 до 2,9%. Також продовжує знижуватися рівень безробіття: з 5,44 до 5,1.

Рівень безробіття молоді залишається значно вищим – 13,3%, але на 2,3% менше, ніж в 2021 р. [1]. Однак, за статистикою Між-

народної організації праці, рівень безробіття серед молоді має нерівномірний характер та найбільше перевищує показники безробіття дорослого населення в країнах з рівнем доходу нижче середнього (в 4 рази) та країнах з рівнем доходу вище середнього (в 3,7 разів). Найбільший рівень молодіжного безробіття мають країни з доходом вище середнього [1].

Кореляційний аналіз не фіксує чіткої залежності між динамікою ВВП та рівнем безробіття через відтермінування наслідків та серйозні структурні зміни в світовій економіці. Але існує певна залежність між темпами зростання безробіття та динамікою ВВП в групах країн різного соціально-економічного рівня. Отже, зниження темпів економічного росту внаслідок економічної кризи призводить до зростання темпів безробіття.

Крім загальних світових трендів необхідно визначити регіональні особливості. Найбільший рівень молодіжного безробіття характерний для країн Африки, острівних країн Карибського басейну (Коста-Ріка, Куракао, Сент-Вінсент і Гренадини) та Океанії (Нью Каледонія, Французька Полінезія), деяких арабських країн та територій (Сектор Газа, Західний Беріг). Але в абсолютних числах (мільйонах безробітних) регіонального виміру ситуація виглядає дещо інакшою.

По-перше, незважаючи на те, що африканські країни є лідерами за рівнем безробіття, загалом, на континенті не спостерігається

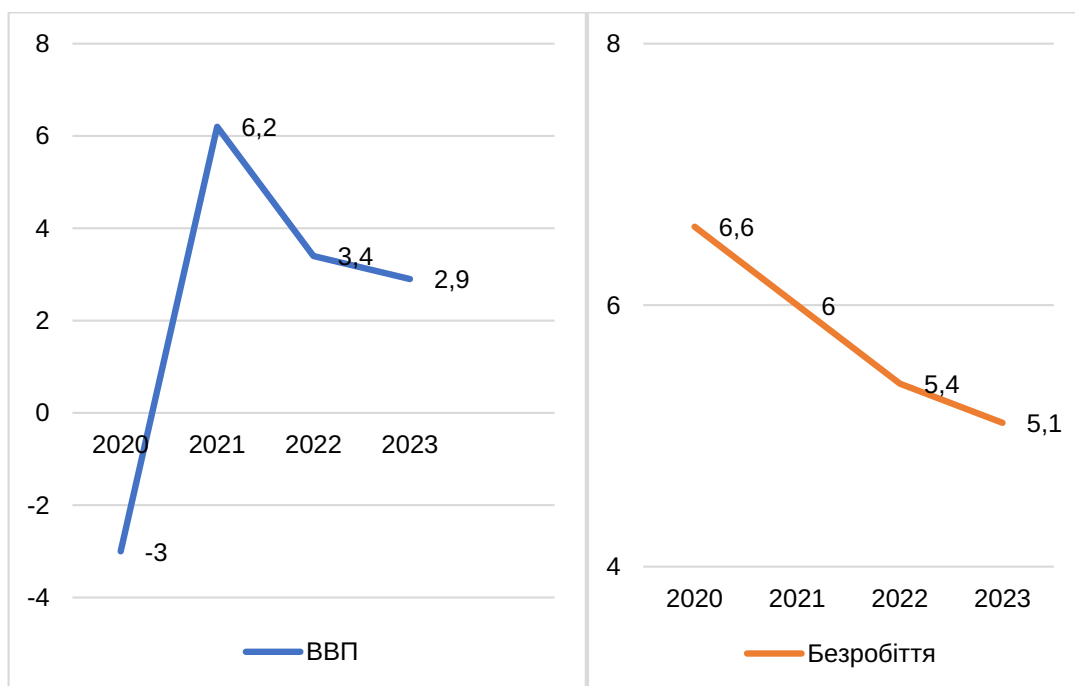

Рис. 2. Динаміка темпів ВВП та безробіття, у світі у %

Джерело: World Employment and Social Outlook Trends 2024

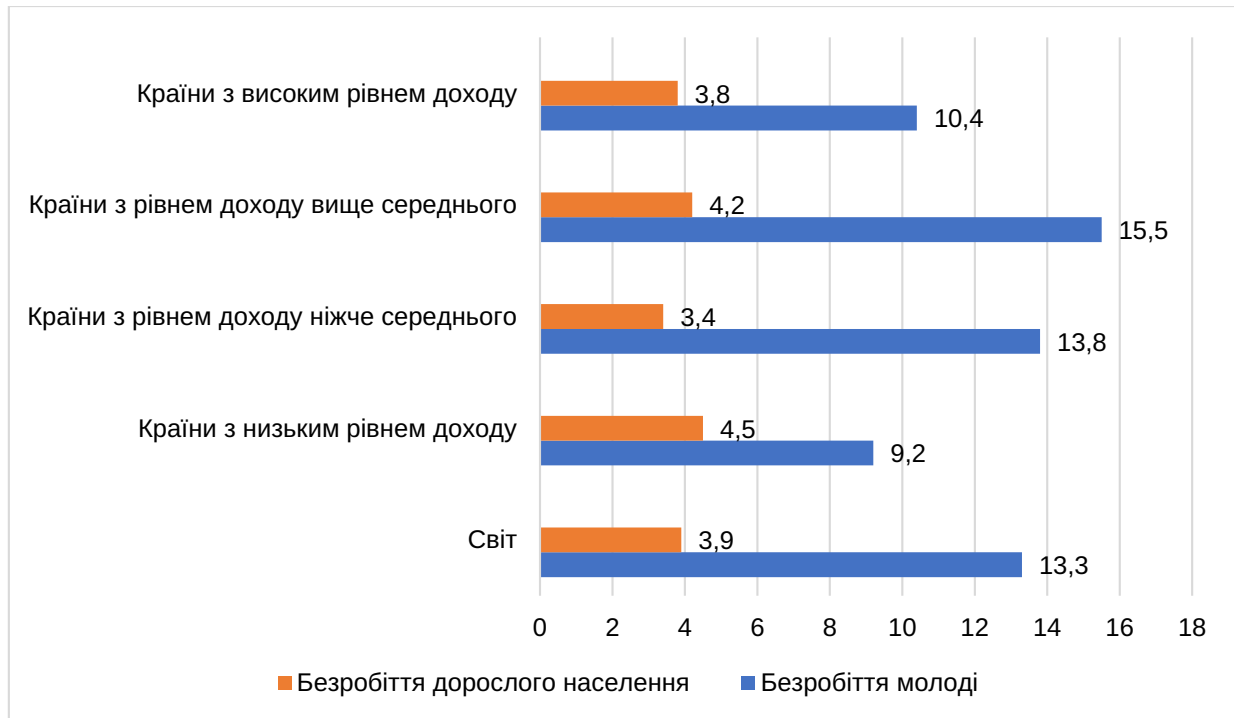

Рис. 3. Рівень безробіття серед країн з різним рівнем доходів у 2023 р., у %

Джерело: World Employment and Social Outlook Trends 2024

стрибків його зростання в межах молодіжного сегменту – тримається на рівні 12% [13]. Водночас, в деяких країнах регіону цей показник суттєво більший: Габон – 38,4%, Намібія – 40,4%, Ботсвана – 41,2%, Республіка Конго – 42,3%, Есватіні – 51%, ПАР – 64,2% та Джибуті – 80% [11].

Майже усі ці країни займають останні позиції в світовому рейтингу ВВП (виключення: ПАР – на 32 місці, Ботсвана – 126). Водночас, Джибуті та Лесото, що за рівнем ВВП знаходяться поряд, мають великий розрив за показником безробіття – відсоток безробітної молоді в Джибуті в 2 рази перевищує цей показник в Лесото. У Джибуті, де найвищий в світі рівень безробіття молоді, 21% людей живуть за межею бідності, а в ПАР, де показник молодіжного безробіття нижчий, понад половина населення є жebraками [1].

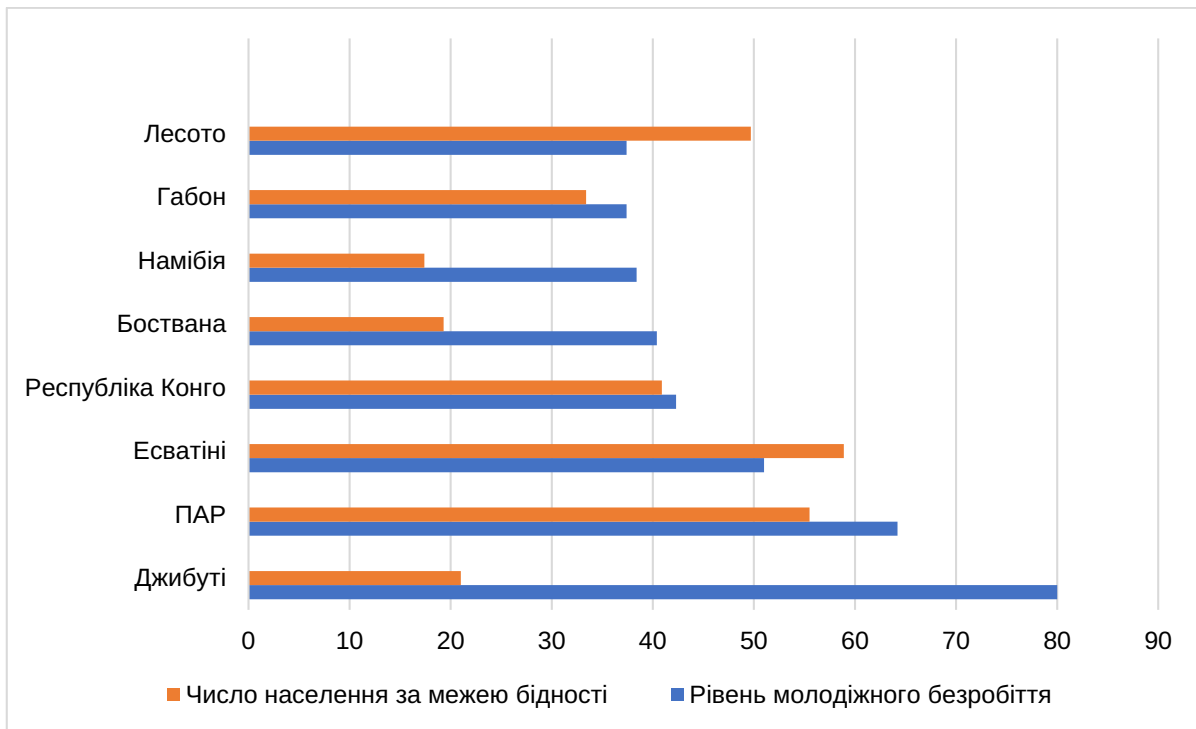
Серйозною проблемою для регіону є те, що зростання темпів ВВП не призводить до покращення життя населення: в деяких країнах з високим рівнем молодіжного безробіття від 30 до 60% населення живе за межею бідності (на \$2,15 в день). Крім того, в Африці майже 26% молодих людей (62 млн) не працюють та не навчаються (NEET – Not in Education, Employment, or Training/ані навчання, ані роботи). Безумовно, що така ситуація відчужує молодь від праці, сприяє зростанню

розчарування та соціальної напруги в суспільстві, провокує міграцію. За останні п'ять років кількість мігрантів з африканських країн зросла на 5 млн – до 14,5 млн [1].

Азійські країни стикаються з аналогічними проблемами, хоча рівень молодіжного безробіття є досить різний для субрегіонів. Так, в Південній Азії протягом 2011–2020 рр. молодіжне безробіття суттєво зростає (на 11%), але вже в 2022 р. через економічне зростання (на рівні 5% на рік) та, відповідно, збільшення робочих місць, його рівень знижується на 6% [11].

Водночас країни Східної Азії, де рівень безробіття серед молоді протягом останнього десятиріччя коливається в межах 11%, популярне неофіційне працевлаштування (8 з 10 молодих робітників), а кожен четвертий живе за межею помірної бідності (на суму в \$3,65 в день). Крім того, через суттєву диференцію країн середні показники не відображають реальної картини: наприклад, у 2023 р. рівень безробіття в Китаї перевищує 20%. Також 144 млн молодих людей з азійських країн не мають роботи та не можуть навчатися (NEET), що є вкрай негативним чинником в умовах зростання потреб в персоналі з новими навичками на тлі подальшого впровадження новітніх технологій [1].

На думку З. Хасана та З. Сасана, рішення проблеми для регіону полягає в залученні

Рис. 4. Рівень молодіжного безробіття та число осіб, що мешкають за межею бідності серед низки африканських країн, у %

Джерело: World Employment and Social Outlook Trends 2024

прямих іноземних інвестицій, які будуть стимулювати зростання місцевого бізнесу та створення нових робочих місць, що, своєю чергою, має позитивний вплив на інші економічні показники та загалом буде сприяти економічному зростанню [12, с. 66–90].

Зростання рівня молодіжного безробіття в державах Латинської Америки має певні особливості через те, що найбільш високі показники (понад 40%) характерні для острівних країн. Хоча провідні економіки регіону – Бразилія та Аргентина також демонструють досить високий рівень безробіття серед молоді (на рівні 30%) [1; 11; 13].

Серйозні соціально-політичні наслідки має молодіжне безробіття в арабських країнах (крім країн Перської затоки): через економічну кризу та внаслідок революційних подій («арабська весна») рівень молодіжного безробіття в регіоні стабільно високий (26–27%) [11]. На палестинських територіях та в Йорданії – майже 40%, що загрожує новими соціальними проблемами та може впливати на збільшення прихильників фундаменталізму. Викликом для країн є низький рівень освіти, який не відповідає потребам часу, та суттєві обмеження для жінок в сфері освіти та працевлаштування.

Дослідження впливу молодіжного безробіття на зростання тероризму А. Аделаджи та Дж. Джорджа, демонструє, що збільшення рівня безробіття серед молоді сприяє їх інкорпорації до складу терористичних угруповань. Разом з тим, збільшення участі молоді в терористичних організаціях також пов'язане із зростанням корупції в державах, зниженням довіри до урядів та відсутністю верховенства права [14, с. 50].

Серед європейських країн до другої десяткі рейтингу молодіжного безробіття потрапили Греція та Іспанія, які займають 21 та 22 місця, відповідно (36,9%). Сполух молодіжного безробіття в цих країнах викликає фінансова криза 2008–2009 рр.: за кілька років відсоток безробітної молоді перевищує 40%; в Ірландії зростає з 8,5 до 31,9%, в Португалії та Італії – перевищує 25% [15].

Впроваджені державами фінансово-економічні заходи стимулюють економічне зростання в цих країнах, що сприяє поступовому зменшенню як загального рівня безробіття, так і молодіжного: в Іспанії – до 30%, Греції – до 31,4%, Італії – до 23,7% (за даними 2022 р.) [13].

Це свідчить про певні успіхи економічної політики європейських країн, економіка яких

стає менш енергоємною, тому підвищення цін на енергоносії особливо не впливає на зайнятість в промисловому секторі (як це було, наприклад, в 1970-х рр.). По-друге, монетарна політика та підвищення банками відсоткових ставок є запобіжниками стрімкого безробіття [16].

Одночасно із впровадженням засобів економічної підтримки та стимулювання в ЄС активно впроваджується система освіти протягом життя (lifelong learning – LLL), яка спрямована на активну інкорпорацію молоді в освітні та виробничі процеси. Однак, ця політика мала ряд особливостей в різних країнах. Наприклад, у країнах Південної Європи основною метою було подолання високого рівня безробіття серед молоді, у країнах з більш динамічними ринками праці – підвищення кваліфікації робочої сили та вирішення проблеми нестачі кваліфікованих кадрів в економіці. Але у будь-якому випадку система надання гарантій щодо працевлаштування після навчання, була відтворена майже у всіх країнах ЄС, які найбільше постраждали від фінансової кризи [17].

Хоча ця практика мала певні відмінності: у країнах Центральної Європи вона використовується для реінтеграції молодих людей у систему формальної освіти. Водночас, в країнах Східної та Південної Європи (Болгарія, Хорватія, Італія, Португалія, Іспанія) політика LLL спрямована на розширення коротких курсів працевлаштування, створення можливостей навчання на роботі, доступних для безробітних. Ця політика країн ЄС дозволила запустити процес поступового скорочення безробіття, тому наступна криза не стала такою болючою для їх економік.

Під час пандемії COVID-19 в ЄС відбувається чергове зменшення зайнятості – на рівні 1,5%. Рівень зайнятості молоді знижується більш суттєво: на 2,8% для людей віком 20–24 років (в інших вікових категоріях темпи зниження зайнятості складали 0,6%). Більш повільне зниження зайнятості, ніж падіння ВВП, дозволяє країнам ЄС стримувати безробіття [18, с. 330]. Отже, незважаючи на серйозність викликів країнам ЄС вдалося взяти ситуацію під контроль та забезпечити поступове зниження рівня молодіжного безробіття.

Висновки. Проблема молодіжного безробіття залишається доволі гострою для всіх країн та регіонів, створюючи певні соціально-економічні або соціально-політичні загрози. Найбільш небезпечним є великий прошарок безробітної молоді в суспільстві, через її особливий статус. Молодь – це соціальна когорта, яка має вступати в професійне життя з новими знаннями та навичками, що більш відповідають потребам часу. Вона демонструє готовність до змін, динамічність та креативність. Водночас, молодим людям важко знайти першу роботу через брак практичного досвіду та залишитися працювати під час криз – саме молодь найчастіше звільняють, надаючи перевагу робітникам з досвідом. Це спричиняє їх відчуження від праці, зростання розчарування, а в деяких випадках – агресії (це особливо характерно для країн з низьким рівнем соціально-економічного розвитку).

Незважаючи на те, що не існує прямої кореляції між рівнем безробіття та економічного зростання (наприклад, зростання ВВП), уповільнення темпів економічного розвитку неодмінно призводить до скорочення робочих місць та, відповідно, зростання, насамперед, безробіття серед молоді. Залучення молоді до праці, навпаки, відкриває можливості для реалізації її креативного та інноваційного потенціалу.

Серйозною проблемою залишається низький рівень освіти в багатьох країнах світу, внаслідок чого молоді люди не можуть претендувати на гідну роботу та бути конкурентоздатними на ринку праці. Відповідно, в світі зростає чисельність групи NEET (молодь, що не працює та не навчається), що робить її соціально вразливою та іноді навіть небезпечною категорією.

У сучасному світі на тлі перманентних криз (пандемія, геополітична невизначеність через російсько-українську війну, протистояння Китаю та США тощо) проблема молодіжного безробіття вимагає збалансованої політики від урядів, розв'язання якої сприятиме зниженню соціальної напруженості та дозволить поступово підвищити рівень зайнятості та інтегрувати молодь в економічні процеси. Це є запорукою зниження рівня соціально-політичної напруги в суспільствах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. World Employment and Social Outlook Trends 2024. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreportsinst/documents/publication/wcms_908142.pdf (Дата звернення: 10.01.2024).

2. Зайнятість населення за типом, статтю та віковими групами в 2021 р. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rp/eans/eans_u/arch_znsmv_u.htm (дата звернення: 10.01.2024).
3. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, відсотка та економічного циклу. Київ : Києво-Могилянська Академія, 2011. 244 с.
4. Приказка С. Концепція сталого розвитку і проблеми економічного зростання і розвитку. *Демократичне врядування*. 2014. Вип. 13. С. 21–25.
5. Якість економічного зростання / В. Томас, М. Дайлами, А. Дарешвар [та ін.] ; пер. з англ. ; наук. ред. О. Кілієвич. К. : «Основи», 2002. 350 с.
6. Keynes J. *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Cham : Palgrave Macmillan, 2018. 404 p.
7. Beck U. Kapitalismus ohne Arbeit. *Der Spiegel*. 1996. № 20. P. 140–146.
8. Гоць А. А. Безробіття. *Велика українська енциклопедія*. URL: <https://vue.gov.ua/Безробіття> (дата звернення: 21.01.2024).
9. Міжнародна конференція праці, 101-я сесія, 2012 р. Доповідь V Криза в сфері зайнятості молоді: Час діяти URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/documents/publication/wcms_345399.pdf (дата звернення: 11.01.2024).
10. Прушківська Е., Дворнік М. Проблеми молодіжної зайнятості та безробіття: глобальний та національний аспект. *Економічний вісник*. 2021. №4. С.18-25.
11. Youth unemployment rate in selected world regions in 2000 to 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/269640/youth-unemployment-rate-in-selected-world-regions/> (дата звернення: 15.01.2024).
12. Hasan Z., Sasana H. Determinants Of Youth Unemployment Rate In Asean. *International Journal of Scientific & Technology Research*. 2020. Vol. 9 (3). P. 6687–6691.
13. The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/youth-unemployment-rate-ages-15-24/country-comparison/> (дата звернення: 17.01.2024).
14. Adelaja A., George J. Is Youth Unemployment Related to Domestic Terrorism? *Perspectives on Terrorism*. 2020. Vol. 14. No. 5. P. 41–62.
15. Global Employment Trends for Youth 2013. URL: <https://www.ilo.org/global/research/global-reports/youth/2013/lang--en/index.htm> (дата звернення: 21.01.2024).
16. De Grauwe, Paul, and Yuemei Ji. 2023. «Inflation Then (1979–85) and Now (2020–2023): Why It Is Easier to Fight Inflation Today». Centre for Economic Policy Research, 28 November 2023. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/inflation-then-1979-85-and-now-2020-23-why-it-easier-fight-inflationtoday> (дата звернення: 20.01.2024).
17. Valente O., Capsada-Munsech Q., de Otero J.P. Educationalisation of youth unemployment through lifelong learning policies in Europe. *European Educational Research Journal*. 2020. Vol. 19 (6). URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1474904120908751> (дата звернення: 21.01.2024).
18. Стасюк Н., Харчук Т. Зростання рівня безробіття серед молоді як один з наслідків пандемії COVID-19. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2 (6). С. 328–336.

REFERENCES:

1. World Employment and Social Outlook Trends 2024. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-dgreports/---inst/documents/publication/wcms_908142.pdf (accessed January 10, 2024). (in English)
2. Zainiatist naselelnnia za typom, stattiu ta vikovymu hrupamy v 2021 r. [Employment by type, sex and age group in 2021]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/rp/eans/eans_u/arch_znsmv_u.htm (accessed January 10, 2024). (in Ukrainian)
3. Shumpeter Y. (2011). Teoriia ekonomichnoho rozvytku. Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, vidsotka ta ekonomichnoho tsyклу [Theory of economic development. A study of earnings, capital, interest and the business cycle]. Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy, 244 p. (in Ukrainian)
4. Prykazka S. (2014). Kontsepsiia staloho rozvytku i problemy ekonomichnoho zrostannia i rozvytku [Concept of sustainable development and problems of economic growth and development]. *Demokratychnе vriaduvannia*. No. 13, pp. 21–25 (in Ukrainian)
5. Tomas V., Dailami A., Dareshvar. A. (2002). Yakist ekonomichnoho zrostannia [The quality of economic growth]. per. z anhl.; nauk. red. O. Kiliievych. Kyiv: «Osnovy», p. 350. (in Ukrainian)
6. Keynes J.(2018). *The General Theory of Employment, Interest and Money*. Cham : Palgrave Macmillan, 404 p. (in English)
7. Beck U.(1996). Kapitalismus ohne Arbeit. *Der Spiegel*. № 20. P. 140–146. (in English)

8. Hots A. A. Bezrobittia [Unemployment]. *Velyka ukrainska entsyklopediia*. Available at: <https://vue.gov.ua/Безробіття> (accessed January 21, 2024). (in Ukrainian)
9. Mizhnarodna konferentsiia pratsi, 101-ya sesiia, 2012 h. Dopovid V Kryza v sferi zainiatiosti molodi: Chas diiaty [International Labor Conference, 101st Session, 2012 Report V. Crisis in Youth Employment: Time to Act]. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/documents/publication/wcms_345399.pdf (accessed January 11, 2024). (in Ukrainian)
10. Prushkivska E., Dvornik M. (2021). Problemy molodizhnoi zainiatiosti ta bezrobittia: hlobalnyi ta natsionalnyi aspekt [Problems of youth employment and unemployment: global and national aspects]. *Ekonomichnyi visnyk*. No. 4, pp. 18–25. (in Ukrainian)
11. Youth unemployment rate in selected world regions in 2000 to 2022. Statista. Available at: <https://www.statista.com/statistics/269640/youth-unemployment-rate-in-selected-world-regions/> (accessed January 15, 2024). (in English)
12. Hasan Z., Sasana H. (2020). Determinants Of Youth Unemployment Rate In Asean. *International Journal of Scientific & Technology Research*. Vol.9 (3). P. 6687-6691. (in English)
13. The World Factbook. Available at: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/youth-unemployment-rate-ages-15-24/country-comparison/> (accessed January 16, 2024). (in English)
14. Adelaja A., George J. (2020). Is Youth Unemployment Related to Domestic Terrorism? *Perspectives on Terrorism*. Vol. 14. No. 5. P. 41–62. (in English)
15. Global Employment Trends for Youth 2013. Available at: <https://www.ilo.org/global/research/global-reports/youth/2013/lang--en/index.htm> (accessed January 21, 2024). (in English)
16. De Grauwe, Paul, and Yuemei Ji. (2023). «Inflation Then (1979–85) and Now (2020–23): Why It Is Easier to Fight Inflation Today». Centre for Economic Policy Research, 28 November 2023. Available at: <https://cepr.org/voxeu/columns/inflation-then-1979-85-and-now-2020-23-why-it-easier-fight-inflationtoday> (accessed January 20, 2024). (in English)
17. Valente O., Capsada-Munsech Q., de Otero J.P. (2020). Educationalisation of youth unemployment through lifelong learning policies in Europe. *European Educational Research Journal*. Vol. 19 (6). Available at: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1474904120908751> (accessed January 20, 2024). (in English)
18. Stasiuk N., Kharchuk T. (2021). Zrostannia rivnia bezrobittia sered molodi yak odyin z naslidkiv pandemii COVID-19 [Rising youth unemployment as one of the consequences of the COVID-19 pandemic]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku*. No. 2 (6). Pp. 328-336. (in Ukrainian)